

Contribuziun a Sedrun Disentis Tourismus preventiv 2022 e 2023

NOVA carta per indigens

M E S S A D I

dallas suprastonzas communalas
als cussegls da vischnaunca da Tujetsch e Disentis/Mustér

Preziai signurs presidents
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Introducziun

Il turissem en nossa regiun ei la pli impurtonta petga. La gronda part dallas plazzas da lavur ein direct ni indirectamein dependentas dil turissem. Las suprastonzas dallas vischnauncas da Tujetsch e Disentis/Mustér ein pertschartas da quell'impurtonza. Aschia vegn era investau en l'infrastructura turistica. Plinavon retscheiva l'organisaziun turistica (SDT SA) ina gronda cumpart (ca. 80%) dallas taxas da turissem e da hosps.

La strategia pils proxims onns preveda che las duas vischnauncas da Tujetsch e Mustér, las pendicularas da Mustér (BD) e Sedrun/Andermatt (ASS), Andermatt Sedrun Disentis Marketing (ASDM) e Sedrun Disentis Tourismus (SDT) collaboreschien pli stretg in cun l'auter e tilien vid il medem sughet. En ina seduta comunabla ad Andermatt cun tut ils representants dallas pendicularas han ils presidents comunals dallas treis vischnauncas Mustér, Tujetsch ed Andermatt discussiunau l'actuala situaziun ella regiun e vegni tier la conclusiun da vuler porscher als hosps ed als indigens ina buna ed attractiva purschida che vegn sustenida da tuttas organisaziuns.

In'impurtonta purschida en quei connex ei la carta da hosps. Per las duas vischnauncas eisi relevant ch'ins hagi cun las pendicularas (BD, ASS) in bien partenari. Quei partenari ei dependents d'ina certa segirtad da planisaziun. La purschida dalla carta da hosps duei consequentamein mintgamai vegnir garantida per treis onns. En quest messadi vegn descret la purschida ch'ei cuntenida ella carta da hosps. Plinavon han ins a vesta da quellas contractivas saviu far valer dallas pendicularas (BD, ASS) ina purschida supplementara pils indigens. Aschia ei naschiu la nova carta per indigens. Ina zun attractiva purschida gratuita da stad per nos indigens. Dapli informaziuns el messadi.

Cun la seduta dils 21 da matg 2021 demuossan las organisaziuns menziunadas (vischnauncas, BD, ASS, SDT, ASDM) in signal d'unitad anoviar e ch'ins vul el futur ir ina via comunabla.

2. Investiziuns ell'infrastructura turistica

Las pli actualas cefras (**2020**) demuossan tgei cuosts che seresultan el sector turissem:

Disentis/Mustér

Expensas

Infrastructura turistica	frs.	256'384
Ulteriurs cuosts turistics	frs.	344'503
Contribuziun bus local	frs.	195'844
Center da sport e cultura	frs.	430'618
Total	frs.	1'227'349
<i>Contribuziun a SDT</i>	<i>frs.</i>	<i>989'293</i>

TOTAL	frs. 2'216'642 (13.48% dils cuosts totals da frs. 16'447'731)
Mo ils cuosts dalla scolaziun e formaziun ein cun 15.36% dils cuosts totals pli aults.	

Entradas

Taxa da turissem	frs.	290'961
Taxa da hosps	frs.	989'514

Total entradas	frs. 1'280'475
-----------------------	-----------------------

- **Surpli da cuosts per la vischnaunca: frs. 936'167**
- **Tier 2178 habitonts munta quei a frs. 430 per habitont**

Tujetsch

Expensas

Infrastructura turistica	frs.	59'793
Ulteriurs cuosts turistics	frs.	461'607
Contribuziun Bus local	frs.	68'889
Bogn	frs.	461'013
Total	frs. 1'051'302	

<i>Contribuziun a SDT</i>	<i>frs.</i>	<i>1'022'860</i>
---------------------------	-------------	------------------

TOTAL	frs. 2'074'162 (13.06% dils cuosts totals da frs. 15'882'987)
Cun 13.06% ein ils cuosts pil turissem pauc pli aults ch'ills cuosts da scolaziun e formaziun cun 10.73%.	

Entradas

Taxa da turissem	frs.	291'965
Taxa da hosps	frs.	1'081'604

Total entradas	frs. 1'373'569
-----------------------	-----------------------

- **Surpli da cuosts per la vischnaunca: frs. 700'593**
- **Tier 1256 habitonts munta quei a frs. 558 per habitont**

3. Diever dalla taxa da hosps e dalla taxa da turissem

Igl artechel 2 dalla lescha davart la taxa da hosps e la taxa da turissem descriva il diever dallas taxas numnadas sco suonda:

Art. 2 Diever dalla taxa da hosps e dalla taxa da turissem

¹ Las entradas dalla taxa da hosps ein da duvrar per financiar indrezs ed occurrenzas turisticas ch'ein fatgs pil hosp e che san vegnir utilisai predominantamein da lezs.

² Las entradas dalla taxa da turissem ein d'utilisar per expensas ch'ein principalmein egl interess dall'economia turistica. Ellas duein cunzun possibilitar d'elaborar a moda effectiva la fiera turistica sco era da promover eveniments da sport e cultura cun in bien effect da reclama.

4. Survesta actuala finanziaziun Sedrun Disentis Tourismus SA 2019 – 2022

Tenor il contract d'obligaziuns per acziunaris ei vegniu contribuui a SDT igl onn **2019** sco era igl onn **2020** suandontas contribuziuns:

dalla taxa da hosps	70%
dalla taxa da turissem	100%

Pigl onn **2021** han las duas suprastonzas communalas scursaniu e stipulau ina contribuziun fixa per la vischnaunca da Tujetsch sco era per la vischnaunca da Disentis/Mustér:

Total per vischnaunca	frs.	925'000
Total SDT	frs.	1'850'000

Pigl on **2022** ei vegniu scursaniu vinavon:

dalla taxa da hosps	80%, max. frs. 600'000
dalla taxa da turissem	100%, max. frs. 250'000
Total per vischnaunca	frs. 850'000
Total SDT	frs. 1'700'000

Il rest dallas entradas dallas taxas da hosps e da turissem duei restar ella cassa dalla vischnaunca per financiar l'infrastructura turistica.

5. Purschida carta da hosps 2021

Ina dallas pli impurtontas purschidas da SDT ei la carta da hosps. Quella carta cuntegn suandontas prestaziuns:

- Pendicularas Mustér, Sedrun ed Andermatt	gratuit
- Center Fontauna, Mustér	50%
- Bogn Sedrun	50%
- Museum dalla Claustra Mustér	50%
- Museum Cristallina, Mustér	20%
- Museum La Truaisch, Sedrun	20%

La viafier Matterhorn-Gottard (MGB) ei uonn buca vegnida includida, muort mieds finansials restrenschis. Igl onn 2020 eisi aunc stau pusseivel da far diever gratuitamein dil tren (MGB) denter Mustér ed il Pass Alpsu. Quei ei stau pusseivel mo grazia ad ina decisiun

a cuorta da vesta da SDT da retrer quels mieds ord il conto dad events en vesta allas consequenzas da corona.

Las cartas da hosps dils onns 2019 e 2020 han cunteniu purschidas ell'altezia da frs. 787'000 (2019) e frs. 754'000 (2020). Igl onn 2019 ha quella purschida saviu vegnir finanziada cun sliugar reservas. Igl onn 2020 sco menziunau cun retrer mieds da rodund frs. 100'0000 ord il preventiv per events.

Plinavon san ils proprietaris da secundas habitaziuns "mo" pli far diever dalla purschida dallas pendicularas durant siat dis (in suenter l'auter), pia buca pli libramein durant l'entira sesiun da stad.

6. Cuosts carta da hosps 2021

Las prestaziuns ella carta da hosps cuostan uonn totalmein frs. 625'000.

Las purschidas dil Center Fontauna, Bogn Sedrun e dils museums ein integradas igl entir onn. Aschia gauda era il hosp d'unviern, che paga las medemas taxas sco quel da stad, ina certa purschida, era sche quella ei enviars quella da stad pli magra.

7. NOVA carta per indigens 2021 - 2023

Per includer las pendicularas (BD, ASS) ella carta da hosps ei vegniu fatg suandontas pretensiuns:

- Prezi: frs. 485'000.
- Ils proprietaris da secundas habitaziuns san aunc far diever dallas pendicularas durant siat dis in suenter l'auter.
- Autruisa stoppien las pendicularas far in'atgna carta, quei ch'ei buca stau el senn dallas vischnaucas.

Las suprastonzas communalas han a vesta dalla pretensiun dallas pendicularas pretendiu ina cunterprestaziun e giavischau dallas pendicularas **d'includer supplementarmein** ils indigens da saver far diever dallas pendicularas gratuitamein (carta per indigens). A quei giavisch ei vegniu dau suatientscha.

Consequentamein ed **independentamein** dalla purschida pils hosps e pils proprietaris da secundas habitaziuns (carta da hosps) dat ei niev naven digl onn 2021 pils indigens che pagan taglia en nossas vischnaucas da Tujetsch e Mustér suandonta purschida:

Carta per indigens

Per tgi: Tut ils indigens (cun domicil permanent) che pagan taglia a Mustér e Tujetsch

Prestaziun: Libramein durant siat differents dis

Temps: Naven dils 1.6. entochen ils 31.10.2021

Includiu: Pendicularas Caischavedra / Cuolm da Vi / Schneehüenerstock / Gütsch

La carta per indigens sa vegnir retratga naven da mardis, igl εμπrem da zercladur 2021 al spurtegl dallas administraziuns communalas dallas duas vischnaucas.

La carta per indigens (far diever dallas pendicularas gratuitamein e libramein duront siat differents dis la stad) ei negina concorrenza tier la carta digl onn, la quala vala aunc adina sco fetg buna purschida per nos indigens e quei per in prezi fetg favoreivel.

8. Includer viafier Matterhorn-Gottard (MGB) ella carta da hosps?

Per saver includer la viafier MGB denter Mustér ed Andermatt ellas cartas da hosps ed indigens vegn fatg dalla MGB la suandonta offerta:

- Carta da hosps	frs.	410'000 (tochen Alpsu frs. 345'000)
- Carta per indigens	frs.	180'000
Total	frs.	590'000

La viafier MGB ei in'impurtonta purtadra da prestaziun, cunzun colligia ella la destinaziun denter Mustér-Sedrun ed Andermatt. Tonaton ei la summa che vegn pretendida memia aulta. Per saver financiar quella purschida stuessen ins u **alzar las taxas da hosps e da turissem** ni alzar la taxa da hosps che vegn prestada ord il contract d'obligaziuns per acziunaris da **70% sin 90%**. Consequentamein restass per infrastruttura turistica sin basa dallas cefras 2020 aunc rodund frs. 200'000 per omisduas vischnaucas, quei ch'ei en mira dils cuosts d'infrastructura memia pauc. La summa per purschidas d'infrastructura turistica che las duas vischnaucas impundan gia oz munta a mintgamai denter frs. 700'000 e frs. 900'000 (mira punct 1).

In'ulteriura differenza tier la purschida dallas pendicularas ei ch'ils hosps san pér far diever dalla viafier MGB sunter duas pernottaziuns. Las pendicularas porschan sia purschida gia sunter ina pernottaziun.

Sur tut ora ein las differenzas memia grondas per saver includer la viafier MGB ella carta da hosps ed ella carta d'indigens.

Traffic public en vischnaunca

Mintga vischnaunca singula ei senza responsabla da procurar per ses hosps e purtaders da prestaziun (cunzun camps) per in bien traffic public local (bus).

9. Purschida 2022 e 2023 carta da hosps

A vosta da tut quell'ponderaziun vesa la purschida pils onns 2022 e 2023 ora pils hosps ed ils proprietaris da secundas habitaziuns prevedentamein sco suonda:

Hosps e proprietaris da secundas habitaziuns:

- Pendicularas Mustér, Sedrun ed Andermatt - sesiun da stad <i>(proprietaris da secundas habitaziuns siat dis in suenter l'auter)</i>	gratuit
- Bus local (ellas vischnauncas da Mustér e Tujetsch)	gratuit
- Center Fontauna, Mustér	50%
- Bogn Sedrun	50%
- Museum dalla Claustra Mustér	50%
- Museum Cristallina, Mustér	20%
- Museum La Truaisch, Sedrun	20%
- Loipas	gratuit
- Patinera Sedrun e Mustér	gratuit

SDT sestenta cuntinuadamein da surluvrar ed optimar la purschida dalla carta da hosps.

10. Purschida 2022 e 2023 carta per indigens

La purschida pils indigens ei la finfinala stada pussevla mo cun la beinvulientscha dallas pendicularas ellas contractivas da porscher maun en caussa. Consequentamein san ils indigens far diever ils onns 2021, 2022 e 2023 gratuitamein dallas pendicularas durant la stad e quei libramein durant siat differents dis:

Indigens vischnauncas Tujetsch e Mustér

- Pendicularas Mustér, Sedrun ed Andermatt <i>(libramein durant siat differents dis)</i>	gratuit
- Bus local	gratuit

11. Cuosts carta da hosps 2022 e 2023

Ils onns 2022 e 2023 budgetescha SDT cuosts per la carta da hosps da total frs. 625'000.

Ulteriuramein finanzieschan las duas vischnauncas da Mustér e Tujetsch il bus local cun la summa totala da rodund **frs. 265'000** (cefras 2020).

12. Nova finanziaziun carta da hosps 2022 e 2023

Per finanzia la purschida numnada els onns 2022 e 2023 drova ei negin alzament dallas taxas. Tonaton ei l'organisaziun SDT dependenta da dapli daners (ch'igl onn 2020) ils proxims dus onns per saver garantir la purschida ella carta da hosps.

Per cuvierer la purschida ella summa da frs. 625'000 (carta da hosps) ed ils ulteriurs cuosts da SDT (cuosts da personal, cuosts da locaziun, marketing, informatica, diversas) sedat suandonta summa annuala per mintga vischnaunca:

Vischnaunca Mustér	frs.	1'000'000
Vischnaunca Tujetsch	frs.	1'000'000
Total	frs.	2'000'000

Ils onns precedents han las duas vischnauncas pagau suandontas summas:

2019: frs. 1'961'775
2020: frs. 2'012'153
2021: frs. 1'850'000

Vegl

2022: max. frs. 1'700'000 (tenor contract dallas vischnauncas)
2023: max. frs. 1'700'000 (tenor contract dallas vischnauncas)

Niev

2022: frs. 2'000'000 (quei ein rodund 70% dalla taxa da hosps e 100% dalla taxa da turissem)
2023: frs. 2'000'000 (quei ein rodund 70% dalla taxa da hosps e 100% dalla taxa da turissem)

Il surpli dallas entradas dallas taxas da hosps e da turissem vegn dabien all'infrastructura turistica ellas duas vischnauncas. Sin basa dallas cefras 2020 munta quei a rodund frs. 600'000 per omisduas vischnauncas.

Las suprastonzas communalas da Mustér e Tujetsch vegnan ad integrar el preventiv 2022 e 2023 mintgamai la summa da frs. 1'000'000 che vegn dabien a Sedrun Disentis Tourismus.

13. Ponderaziuns finalas

Cun metter el preventiv 2022 e 2023 mintgamai frs. 1'000'000 per SDT savein nus garantir ils proxims dus onns ina **fetg buna** purschida per nos hosps, nos proprietaris da secundas habitaziuns e da niev supplementarmein era per nos indigens. Quei fa pli attractiv nossa regiun pils hosps e da niev era nossas vischnauncas pils indigens.

Egl onn 2022 vegn contrahau culs purtaders da prestaziun davart la purschida ella carta da hosps pils onns 2024, 2025 e 2026 (mintgamai per treis onns). Aschia vegn garantiu a liunga vesta ina buna collaboraziun e cunzun ina segirtad da planisaziun per nos purtaders da prestaziun.

